

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . .	2,55 zł.
Z odnośnieniem i w agencjach . . .	2,65 "
Na pocztę, już z odnośnieniem . . .	2,80 "
Kwartalnie w ekspedycji . . .	7,65 "
Na pocztę już z odnośnieniem . . .	8,67 "

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — części kwoty abonamentowej. —

OGŁOSZENIA:

od wiersza 6-cio lam. lub jego miejsca 15 gr. w dziale ogłoszeniowym, od wiersza mm. 3 lam. lub jego miejsca 40 gr. w dziale redakcyjnym. Z zagranicy 100% drożej.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Poniedziałek: Katarzyny
Wtorek: Marka i Tymoteusz m. m.

CHOJNICE, wtorek dnia 24. marca 1931 r.

Słońca wschód 5.34 zachód 17.51
Księżycy wschód 7.04 zach. 23.21

Wieści o krótkiej treści

Zamachu na posła jugosłowiańskiego
bawiącego w pobliżu Liege (w Belgii) dokonał pewien Jugosłowianin, strzelając do posła dwukrotnie z rewolweru, gdy ten wręczał rodatkom swym sztandar z okazji uroczystości narodowej. Aresztowany zamachowiec twierdzi że ziomkowie jego poprzednio go spili i kazali zamordować posła

Samolot amerykański spadł

do kanału Panamskiego. Pilot i obserwator ponieśli śmierć na miejscu

W sprawie traktatu handlowego polsko-niemieckiego

odbyć się będą musiały po zawarciu unii celnej niemiecko - austriackiej nowe rokowania między Polską a Niemcami z jednej a Austrią z drugiej strony

Ządanie wyjaśnień ze strony Austrii

Według urzędowego doniesienia austriackiego ambasadorzy Francji i Włoch i pos. Czechosłowacji zażądali od ministra dr Schobera wyjaśnień w sprawie niemiecko - austriackiej unii celnej. Z Paryża donoszą, że także Anglja przyłączyła się do tego kroku.

Nieszczęśliwy wypadek na „Nautilusie“

Na łodzi podwodnej „Nautilus“ na której znany badacz okolic podbiegunowych Wilkens zamierza udać się do bieguna północnego, wydarzyło się nieszczęście. W drodze ze stoczni w Brooklinie do brzegu gdzie statek miał być spuszczonej na wody po nadaniu mu nazwy przez Jean Jules Verne'a, potomka znanego pisarza francuskiego, wysoko idąca fala spięła z pokładu jednego marynarza który utonął. Statek przybył do portu z banderą na półmaszcie

Katastrofa kolejowa

Ekspres londyńsko - szkocki wykołował się w niedzielę pod Leighton, 4 wagony zostały przewrócone, 12 wysadziło z szyn 6 osób zostało zabitych; 3 pasażerów jest ciężko, 12 lekko rannych

Manifestacja Stahlhelmu

odbyła się w Berlinie w „Lustgarten“ celem zadokumentowania żądania przeprowadzenia głosowania ludowego w sprawie rozwiązania sejmiku pruskiego Komunistki usiłowali przeskoczyć manifestacji, przy czym aresztowano 78 osób

Zderzenie statków

— parowca angielskiego i bremeńskiego — nastąpiło niedaleko ujścia Łaby. Obydwa statki zostały poważnie uszkodzone Prócz tego nastąpiło w gęstej mgłę drugie zderzenie dwu dalszych parowców angielskich

Minister Zaleski przybył do Paryża

celem wzięcia udziału w obradach międzynarodowej podkomisji Unji Paneuropejskiej

W niemieckich obchodach plebiscytowych

w Bytomiu i Gliwicach wziął udział kanclerz Rzeszy Niemieckiej dr Bruening, który w przemówieniu swym wskazał na niemieckie „zastrzeżenia prawne“ co do pociągnięcia granicy na Śląsku

Zamknięcie sesji budżetowej Sejmu

Warszawa — Na sobotnim posiedzeniu sejmowym poseł Niedziałkowski zgłosił wniosek ażeby na porządku dziennym postawić te trzy punkty, które spadły z piątkowego porządku dziennego, a mianowicie sprawę ochrony lokatorów, samorządu oraz wieców poselskich Doszło przy tem do charakterystycznej sceny Za wnioskiem wspomnianym głosiła cała opozycja stał również p. Car oraz część BB. Marszałek oświadczył, że stoi większość Gdy z BB zaczęto wolać o nowe głosowanie, marszałek Światalski zarządził ponowne głosowanie, w którym nikt już z BB nie poparł tego wniosku wobec czego ogłoszono go za upadły

Rozprawa toczyła się nad poprawkami Senatu do ustawy skarbowej. Duże przemówienie wygłosił minister Matuszewski, który wycofał się poniekąd ze swego przemówienia, wygłoszonego w Senacie gdzie zapowiedział deficyt 350 milionów. Teraz p

Matuszewski mówił, że nie chodzi tutaj o deficyt, ale o kompresję 300 milionów

Poseł Langer w imieniu Klubu Ludowego oświadczył, że klub nie bierze odpowiedzialności za budżet i nie weźmie w głosowaniu udziału

Poseł Czetwertyński w imieniu Klubu Narodowego stwierdziło, że mowa ministra tem bardziej utrwaliła Klub Narodowy w przekonaniu, iż winien głosić przeciwko budżetowi. Analogiczne przemówienie wygłosił także poseł Czapliński z PPS, poczem poseł Miedziński odpowiedział z ramienia BB poprzednim mówcom i oświadczył, że BB bierze bezwzględną odpowiedzialność za budżet i stan rzeczy w Polsce

Głosami BB uchwalono poprawki Senatu, poczem przemówił krótko p. Światalski, reasumując rezultaty sesji a premier Ślawaek odczytał dekret Prezydenta zamykający obecną sesję budżetową Sejmu

Zakończenie obrad Senatu

Sobotnie posiedzenie Senatu niespodziewanie przeciągnięto się do bardzo późna

Po załatwieniu szeregu ratyfikacyj i spraw drobniejszych Izba przystąpiła do rozpraw nad ustawą alkoholową. Dyskusja trwała około 4 godzin

Wszystkie wnioski opozycji odrzucono W głosowaniu projekt ustawy przyjęto 55 głosami przeciwko 25.

Następnie marszałek Senatu Raczkiewicz nawiązując do 10-tej rocznicy plebiscytu na Górnym

Śląsku, wygłosił okolicznościowe przemówienie podkreślając doniosłość tego faktu i wyrażając hołd dzielnemu ludowi górnośląskiemu. W tem miejscu odezwały się oklaski a senatorowie powstali z miejsc na znak hołdu

Z kolei marszałek Raczkiewicz dał rekapitulację działalności Senatu podczas sesji budżetowej, poczem premier Ślawaek odczytał dekret, zamykający sesję.

10 rocznica plebiscytu górnośląskiego

obchodzono na całym Śląsku polskim nader uroczysto. Odbyło się uroczyste posiedzenie Sejmu Śląskiego, na którym przemawiali marszałek Wolny i wojewoda dr Grażyński. Przemówienia zakończono zapewnieniem:

„Jesteśmy gotowi na każdy zew szafarza naszej krwi i naszego mienia Prezydenta Najjaśniejszej

Rzeczypospolitej Polskiej stanąć w obronie tej drogo wywalczonej wolności.

Za najważniejszy zaś obowiązek uważamy w tych samych zasadach wychować nasze dzieci“ (Wolny)

„Cokolwiek się zdarza i zdarzyć mogło nikt i nic nie potrafi rozzerwać solidarności naszych dusz“ (Grażyński)

Unja celna Niemiec z Austrią

Zapoczątkowane podczas pobytu min Curtiusa w Wiedniu rokowania niemiecko - austriackie doprowadziły do rezultatu w postaci zawarcia unii celnej — Unja ta podlega na stworz. technicznej jednolitości celnej między Niemcami a Austrią Umowa, która przestrzegać będzie postanowienia traktatu wersalskiego i traktatu w Sa'n Germain i inne międzynarodowe umowy, przewiduje zupełne zniesienie kordonu celnego w obrocie towarowym między Rzeszą niemiecką a republiką austriacką za wyjątkiem kilku pozycji celnych na towary niemieckie które Austrija będzie miała prawo pobierać dalej przez krótki czas przejściowy

Chodzi tutaj o możliwości dopasowania austriackiego gospodarstwa narodowego do stosunków niemieckich. Poza tem ze strony niemieckiej na granicy obszaru gospodarczego z chwilą wejścia w życie traktatu nie będzie pobierane żadne cło, sama zaś granica zniknie

W przyszłości wszystkie umowy i traktaty handlowe jakie oba te państwa będą prowadzić albo zawarte z innymi mocarstwami muszą być uprzednio wspólnie ustalone i uzgodnione

Ze strony niemieckiej motywują powyższy krok jako wykonanie idei zawartych w projekcie paneuropejskim Brianda, przewidującym gospodarcze związki pomiędzy poszczególnymi państwami jako przygotowanie do paneuropejskiej unii celnej. Poza

tem Niemcy wskazują że po niepowodzeniu genewskiej konwencji o rozjemie celnym zarówno Austrija jak i Niemcy uważały, iż muszą przystąpić do urzędowania tych idei. Zarazem ażeby nadać możliwie jak najniewinniejszą formę temu traktatowi, mówią się, że inne mocarstwa mają możliwość przyłączenia się doń.

Pociągnięcie niemieckie stwarzając podstawy do Mitteleuropy pod hegemonją (przewagą) niemiecką, ma na celu rozbić ideę bloku państw, które brały udział w agrarnej konferencji międzynarodowej w Warszawie, gdyż jednocześnie z Węgrami i Rumunją ma być zawarty dwustronny traktat przyznający tym państwom cła preferencyjne (ulgi)

Oszust ubezpieczeniowy skazany na śmierć

Eryk Tetzner który dla uzyskania premji asekuracyjnej zamordował włóczęgę i otuliwszy go w swój płaszcz, oblał benzyną i podpalił, razem ze swoim samochodem — został przez sąd w Ratysbonie skazany na karę śmierci. Tetzner był ubezpieczony na życie na wysoką sumę a żona jego wyprawała się zagranicę ażeby tam razem z mężem używać po odebraniu kwoty asekuracyjnej.

Wspomnienia

Jeżeli wyzwolenie ziem polskich, podległych berli pruskiemu, i wcielenie ich do Polski zjednoczonej i niepodległej było wogóle najtrudniejszym do zdobycia owocem wojny światowej, to wejście w skład państwa polskiego dużej polacji Górnego Śląska, przez sześć wieków oddartego od macierzy, było wojny tej epilogiem najbardziej fenomenalnym.

Ażeby pojąć cały ogrom tej prawdy, trzeba sobie uświadomić, czem kraj ten był dla Prus i Niemiec gospodarczo, politycznie, militarnie; czego nie zrobiono w celu jego germanizacji. Z tem większym wzruszeniem wspomina się dzisiaj etapy pracy zdecydowania już narodowej, wszechpolskiej, rozpoczętej na Górnym Śląsku zgorą lat 30 temu, gdy na jego widowni politycznej pojawili się Korfanti, Kowalczyk i inni, by wypowiedzieć wojnę trzymaniu ludu górnośląskiego na pasku niemiecko-katolickiej partii centrowej, a szeregować go pod narodowym sztandarem wyborów do Koła Polskiego w Berlinie. Niejako snem, co się hen oddalił, wydają się owe pierwsze — jak mawiali Niemcy — „radikalno-polskie” pociski propagandowe, rzucone między lud górnośląski w postaci numerów „Górnoślązaka”; pióra przedewszystkiem Korfanteo. (Nawiasowo wspominać nie bez sentymentu o pierwszej swej dla Górnego Śląska i wogóle zaboru pruskiego wszechpolskiej broszurce pod tytułem: „Jeden naród — jedna myśl”.) Nastąpiły lata twardej, znoonej walki o każdą duszę górnośląską, walki, prowadzonej przez synów tego ludu przy pomocy osiadłych tam działaczy z Wielkopolski.

Gdyby nie obudzenie ruchu narodowego na Górnym Śląsku na początku bieżącego wiek, nie wiadomo, co byłoby się stało z ludem górnośląskim, co byłoby się z nim stało przedewszystkiem w wojnie światowej. Berlin liczył i tak bezwzględnie na jego „wierność” dla Hohenvollernów dla Prus i Rzeszy Niemieckiej. Tak było na szczęście tylko częściowo — Stwierdziliśmy to namacalnie, gdy latem roku 1917, wracając z Londynu do Paryża odwiedziłem za zgodą War Office'u Polaków, znajdujących się w obozach jeńców za frontem angielskim Spotkałem tam istotnie takich Górnoślązaków, którzy zajęli wobec mnie nieprzyjazną postawę, wołając: „Pozostaniemy naszemu cesarzowi wierni na lądzie i morzu” — ale inni wyciągali serdecznie dłoń i prosili o wiści z Polski i o Polsce — Nie zbierałoby jeńców — Górnoślązaków którzy później wstąpi do armii polskiej we Francji.

Niemcy, przegrywając wojnę latem i jesienią roku 1918, nie liczyli się z utratą Górnego Śląska, który dla nich nie był ziemią „bezsownie polską” w znaczeniu wilsonowskim — mimo że zarówno niemiecki spis ludności, jak wyniki wyborów do parlamentu świadczyły stanowczo na korzyść nasza. Z polskiej strony, ze strony Komitetu Narodowe go Polskiego w Paryżu z Dmowskim na czele i później Polskiej Delegacji na konferencję pokojową położono zgóry jak największy nacisk na rewindykację Górnego Śląska wygrano wszystkie w tej mierze argumenty natury etnograficznej, politycznej gospodarczej; komunikacyjnej i militarnej, zważywszy, że siła masy ludowej przemawiała zdecydowanie za Polską.

Pierwotne wersalskie warunki pokojowe z 7 maja roku 1919 dały pełną satysfakcję aspiracjom polskim, przyznając nam obszar górnośląski bez zastrzeżeń plebiscytowych. Ta jednak decyzja stała się właściwie głównym przedmiotem ataku Niemiec kiej Delegacji, która pod koniec maja wrocławską konferencję pokojową swą replikę Niemieckie „Uwagi o warunkach pokojowych” w rozdziale, omawiającym kwestje terytorjalne, najsilniej uderzyły w przepisy, odnoszące się do Górnego Śląska — Sprawy tej były również z naszej strony poświęcone przez ważne „Uwagi Delegacji Polskiej o Uwagach Delegacji Niemieckiej o warunkach pokojowych” Zdało się, że memoriał ten, w którym pisaćcy te słowa zestawili ściśle wszystkie fakty i dowody obalające argumentację niemiecką, utwierdził definitywnie słuszność pretensyj polskich do Górnego Śląska. Eksperci angielscy sugerowali Delegacji Polskiej wydanie „;Uwag o Uwagach” drukiem ze względu na ich liczenie się szczególnie z umysłowością angielską i amerykańską i niewątpliwie — ich zdaniem — udaremnienie zabiegów niemieckich o uratowanie Górnego Śląska dla Prus i Rzeszy. Tymczasem dnia następnego 4 czerwca, Lloyd George, w tro sce o „;niepokrzywdzenie” Niemiec przeforsował w koalicyjnej Radzie Najwyższej wbrew opinii ekspertów angielskich zasadę plebiscytu dla Górnego Śląska, który miał wyznaczyć, czy ci co mówią po polsku nie myślą po niemiecku. Na gruncie zasady plebiscytowej stanęły też ostateczne warunki pokojowe z 28 czerwca.

Widocznym stało się że — wobec nacisku względów ubocznych na rozstrzygnięcie sprawy górnośląskiej na terenie dyplomatycznym — będzie musiał polskiej broni politycznej przyjsć z pomocą polski oręż zbrojny, argument krwi polskiej, przelanej przez lud górnośląski o swoje wyzwolenie i zjednoczenie z resztą ojczyzny. I tak się stało Powstania górnośląskie wpłynęły w dużej mierze na wynik plebiscytu, a następnie na ostateczne terytorjalne rozstrzygnięcie walki o ziemię tę piastowską.

Dzięki zbrójnemu czynowi ludu górnośląskiego ukoronowany został — choć w niepełnej mierze — wetylko wysiłek myśli i pracy politycznej z czasów

Zgon b. kancl. Müllera

Dnia 20 III wieczorem zmarł w Berlinie przywódca socjaldemokracji niemieckiej Hermann - Mueller Mueller przed kilku dniami poważnie zaniemógł. Przedsięwzięty we czwartek zabieg transfuzji krwi nie przyniósł choremu poprawy.

Hermann - Mueller należał do wpływowych osobistości politycznych Rzeszy. Jako delegat Niemiec brał udział w konfer. pokojowej w Wersalu i podpisał również Traktat Wersalski — Rządem Rzeszy kierował Mueller po raz pierwszy w roku 1920 po dymisji gabinetu Bauera Jednakże po trzymiesięcznej działalności gabinet jego musiał ustąpić gabinetowi Fehrenbacha. Następnie Mueller całkowicie poświęcił się pracy w partji, w której został obrany przywódcą Po walnym zwycięstwie socjalistów w wyborach w roku 1928 Mueller po raz drugi powołany został na stanowisko kanclerza Rzeszy. Tym razem rząd jego utrzymał się przy władzy aż do marca 1930 r.

Zaginiona wyprawa rybacka

Talin — Gazety donoszą, iż przed 3 tygodniami do zatoki ryskiej udała się wyprawa rybacka, składająca się z 30 osób.

Ponieważ wyprawa nie dawała o sobie znaku życia a zapasów wzięła tylko na 2 tygodnie, powstała obawa, że wskutek panujących na morzu Bałtyckiem burz i zamieci śnieżnych, wyprawa mogła być wpędzona na morze i tam mogła zaginąć. W celu odszukania wyprawy wysłano szereg samolotów, które dokonywały poszukiwań w zatoce ryskiej i na morzu. Odszukano jednak zaledwie 2 grupy po 4 ludzi, znajdujące się na krach Z rybakami jednak nie zdołano porozumieć się gdyż z powodu silnej kry i wiatru, samoloty nie mogły ani odpowiednio się obniżyć, ani też osiąść na wodzie.

Sprawa niemieckich szkół mniejszościowych

Haga — Przewodniczący Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej zwołał na dzień 14 kwietnia rb nadzwyczajną sesję Trybunału. Na sesji tej Trybunał zajmie się sprawą opinji (avis consultatif), żądanej od niego na mocy rezolucji Rady Ligi Narodów, a mianowicie: „Czy dzieciom, które w wyniku egzaminów językowych przewidzianych rezolucją Rady Ligi z dnia 12 marca 1927 r, zostały usunięte z niemieckich szkół mniejszościowych, można na tej podstawie odmówić przyjęcia do tych szkół. Rządy niemiecki i polski poinformowane zostały, że Trybunał może przyjąć ich wyjaśnienia na piśmie oraz wysłuchać ustnych wywodów ich przedstawicieli. Oba rządy zakomunikowały, iż zamierzają skorzystać z tej możliwości.

Nadszedł już czas

do odnowienia przedpłaty
na miesiąc k w i e c i e ń!

Majątek Stanów Zjednoczonych podwojony

Majątek narodowy Stanów Zjednoczonych Am. Półn. wynoszący w 1914 r 189 milionów dolarów dobiegł w 1929 r sumy 362 milionów dolarów

Z ziemi świętej.

Patryarcha łaciński Jerozolimy Msgr Ludwik Barlassina przyjął niedawno do Kościoła katolickiego około 600 Beduinów, pochodzących z Transjordanji Nowi ci konwertyci należeli dotychczas do grecko — schizmatycznego patryarchatu Jerozolimy Są oni członkami dwóch najważniejszych szczepów w Fehes w górach Galaad znanych z Pisma św i prawie wszyscy są pasterzami mieszkającymi w mieście Es-Salt — Patryarchat łaciński ma w Fehes stację misyjną która istnieje od roku 1877 i jest obsługiwana przez stale tam rezydującego księdza

Największe biblioteki świata.

W szeregu jedenastu największych bibliotek na całym świecie państwo sowieckie zajmuje pierwsze trzecie, piąte i dziesiąte miejsce Razem więc cztery z liczby największych bibliotek świata przypadają na Sowiety, 4 — na Stany Zjednoczone, które posiadają w tej kolejności czwarte, siódme, ósme i jedenaste miejsce a po jednej bibliotece przypada na Francję, Anglie i Niemcy. Francja ma w tej kolejce drugie miejsce Anglia — szóste; Niemcy zaś dziesiąte — Biblioteka publiczna w Petersburgu największa na świecie liczy 5200000 tomów druga z kolei biblioteka narodowa w Paryżu liczy 4300000 tomów a najmniejsza z tej liczby największych bibliotek — biblioteka uniwersytetu Yale w New Haven posiada 2200000 tomów.

wojny i konferencji pokojowej, ale niemniej ruch narodowy na Górnym Śląsku z ostatnich lat kilkunastu przed wojną. Z odrodzenia duchowego poczęło się wyzwolenie państwowe
;Kurjer Pozn.“ Marjan Seyda

Niesłuchane wystąpienie organu hierarchji prawosławnej

Organ synodu Cerkwi prawosławnej Woskresnoje Cztienje; w szeregu kolejnych numerów występuje przeciwko nominacji Ks Biskupa Czarneckiego wizytatorem apostolskim w Polsce — Nie zadawalnia wyższej hierarchji prawosławnej koncesja ze strony rządu dla Cerkwi w formie nominacji nowego biskupa prawosławnego na Polesie będąca niejako odpowiedzią na nominację Ks Biskupa Czarneckiego Woskresnoje Cztienje wystąpienia; które są nie do pomyślenia w żadnym państwie o większości katolickiej — Zwracając się do władz państwowych i prasy polskiej organ hierarchji prawosławnej wzywa do zmiany stosunków między rządem polskim a Kościołem katolickim w tym kierunku aby Kościół nie był państwem w państwie aby Watykan nie mógł w państwie rozporządzać się bez wiadomości i zgody rządu polskiego; aby nastąpiła zmiana w organizacji Kościoła katolickiego w sensie przy stosowania go do żądań i potrzeb państwa (Nr 11)

Słowem hierarchja prawosławna chce obecnie w państwie polskim spełniać tę rolę jaką spełniała w carskiej Rosji i która w konsekracji doprowadziła do upadku i rozbitcia samą Cerkiew prawosławna — W owym czasie liczni hierarchowie prawosławni te same argumenty przeciwko Kościołowi katolickiemu wytaczali i przed rządem rosyjskim domagając się ograniczenia wolności religijnej dla katolików likwidacji diecezji, zniesienia unji za brnienia katolikom komunikowania się z Papieżem itp itp Nie bez udziału hierarchji prawosławnej poszło na wygnanie i zostało złożonych z urzędu w okresie tylko po—powstaniowym 1863 roku około 600 biskupów i księży katolickich a około 900 kościołów i kaplic zostało skonfiskowanych i przerobionych na cerkwie

Lojalności państwowej nie potrzebuje uczyć księży biskupów polskich organ synodu Cerkwi wydany w języku rosyjskim ani wyższa hierarchja prawosławna; składająca się według oświadczeń postów prawosławnych złożonych na Sejmie pp Bogusławskiego (BB) i Chruckiego (Ukrainiec) w stu procentach z samych Rosjan:

Z diecezji.

Dekret św Kongregacji Obrządków

Na pismo JE Ks Kard Hłonda o udzielanie pozwolenia na odprawianie w dniu święta Młodzieży mszy św o św Stanisławie Kostce św Kongregacja Obrządków odpowiedziała piśmie przyzwalającym. Odtąd więc w tych parafjach w których istnieje Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej, będzie można w nie dziele po dniu 12 listopada celebrować jedną uroczystą i drugą prywatną (czytana) mszę św o św Stanisławie Kostce

Przesunięcie granic parafji

JE Ks Biskup Stanisław Wojciech wyłączył wieś Jeglja z parafji Rumian i przyłączył ją do stacji duszpasterskiej Rybno w powiecie lubawskim. Zmiana ta była konieczną dla mieszkańców wsi Jeglja z powodu dogodniejszej komunikacji z bliższem Rybnem.

W sprawie Akcji Katolickiej

Celem pogłębienia i ujednostajnienia diecezjalnej Akcji Katolickiej odbędzie się w dniach 27 i 28 maja br w Seminarjum Duchownem w Pelplinie zjazd przedstawicieli poszczególnych dekanatów

Zmiany wśród duchowieństwa

Ks Czaplewski, dotychczasowy profesor „;Collegium Marianum” opuścił zajmowane stanowisko, by objąć redakcję „;Piełgrzyma”

Nadto przeniosł JE Ks Biskup Ordynariusz ks ks wikariuszy: Detlafa Jana z Koronowa do Barłóża, Ebertowskiego Władysława z Działdowa do Pieniążkowa, Radtkego Józefa z Pieniążkowa do Działdowa, Góreckiego Wincentego z Lidzbarka do Lipusza, Zalewskiego Mieczysława z Lipusza do Koronowa

Wizytacja w gimnazjum biskupim

W tych dniach wizytował tu gimnazjum „;Collegium Marianum” nowy kurator O SZ P p Pollak

Z katedry

Doroczne niedzielne nabożeństwa pasyjne cieszą się większym jeszcze udziałem wiernych niż po inne lata. Kazania pasyjne na temat encykliki papieskiej „;Casti connubii” o małżeństwie chrześcijańskim wygłasza znany w szerszych kołach socjolog ks kan dr Raszeja.

— W dniu św Józefa odprawił ks kan Panske uroczystą mszę św do której asystował z tronu JE ks Biskup Ordynariusz w otoczeniu ks ks kan dr Rogali, prof Sawickiego i dr Michalskiego. Chór katedralny wykonał mszę de S. Joseph

Pieniądz wydawany

na towar krajowy

powróci do Ciebie!

Związek Obrony Przemysłu Polskiego POZNAŃ ul. Rzeczypospolitej 1.

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 23. marca 1931 r.

Na bezrobotnych
złożono w redakcji „Dziennika Pomorskiego“ 15 zł jako resztę z kasy rozwiązanej sekcji rewidentów wagonów

Wykłady Związku Obrony Kresów Zachodnich

W bieżącym tygodniu p. prof. Sankiewicz wygłosi w sali Kina o godzinie 6 po południu następujące wykłady ilustrowane przeziernikami:

1) w środę, 25 marca „Napoleon i Polska“

2) w sobotę, 28 marca „Kraków — Wawel“

Wstęp wolny — O liczny udział proszą

Dr Korzeniowski, prezes Z O K Z.

Walne Zebranie Towarzystwa Upiększenia Miasta Chojnice

odbędzie się w piątek dnia 27 marca br o godzinie 20 w lokalu p. Engla w Chojnicach

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie przewodniczącego o działalności w roku ubiegłym

2) Sprawozdanie kasowe, wybór komisji rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorjum

3) Wybór Zarządu

4) Wolne głosy

Wszystkich członków Tow. Up. M. Chojnice, oraz obywateli zainteresowanych sprawą upiększenia miasta naszego, na powyższe zebranie uprzejmie zaprasza

Zarząd

Kurkowe Bractwo Strzeleckie

W dniu 19 marca br odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Kurkowego Bractwa Strzeleckiego w Strzelnicy celem wybrania nowego zarządu, czego też dokonano.

W skład nowego zarządu wchodzi panowie:

Kunowski Antoni, kupiec i radca miejski jako prezes i komendant; Ulandowski Antoni, wiceburmistrz jako zastępca prezesa; Troka Kiljan mistrz piekarski, jako 3 oficer Bractwa; Urban Maksymilian, kupiec i Richter Władysław kupiec jako strzelni mistrze; Lemańczyk Edmund, kier biura adw jako sekretarz; Mazurkiewicz Bolesław nacz. sekr. Sądu Okr. jako skarbnik; Meller Wojciech, rendant kas sądowych ławnik; Brzeziński Wincenty, mistrz rzemieślniczy ławnik.

Nowemu zarządowi „Szczęść Boże“ w trudnej pracy nad dalszym rozwojem Kurkowego Bractwa Strzeleckiego, które istnieje przeszło 600 lat i posiada przywileje królów polskich Kazimierza Jagiellończyka i Jana Sobieskiego

Sensacyjna rozprawa

toczyła się w tut. Sądzie Okręgowym przeciwko 9 osobom, oskarżonym o przemyt tytoniów przez zieloną granicę z Niemiec do Polski. Oskarżonym zarzucało się przemyt 100000 sztuk cygar i pewnej większej ilości tytoniu. Rozprawa trwała przez 2 dni a wyrok poniższy ogłoszony został w sobotę o godzinie 10-tej rano. Skazani zostali:

1) Leon Szpirka z Orzelka, pow. sepołeński na 589,802.77 zł grzywny, wzgl. 2 lata więzienia oraz 2 miesiące więzienia za nielegalne przekroczenie granicy do Niemiec

2) Piotr Szczukowski z Bukowca powiat świecki na 589,805.17 zł grzywny, wzgl. 2 lata więzienia

3) Walenty Szpirka z Dąbrowy pow. sepołeński na 23,378.50 zł wzgl. 6 miesięcy więzienia i 14 dni więzienia za nielegalne przekroczenie granicy

4) Józef Szczukowski z Krupocina pow. świecki na 540,706.25 zł względnie 2 lata więzienia i 2 mies. za nielegalne przekroczenie granicy

5) Paweł Szczukowski z Branicy pow. świecki ten sam wyrok co wyżej

6) Klara Schauer z Obkazu, pow. sepołeński na 5,306.50 zł wzgl. 6 miesięcy więzienia i 2 miesiące więzienia za nielegalne przekroczenie granicy

Oskarżeni Eryk Schauer, Willi Kirchhoff z Bydgoszczy i Feliks Caminer z Kamienia zostali dla braku dowodów uwolnieni od winy i kary

Kary więzienia za nielegalne przekroczenie granicy darowuje się na mocy amnestji

Koszta procesu ponoszą zasądzeni

Czego już nie kradną

W nocy z dnia 20 na 21 bm niewyśledzeni dotąd sprawcy włamali się zapomocą wytrycha do pokoju gościnnego miejscowego organisty p. Gierszewskiego i skradli z bieleżniarki 7 koszul męsk. wartości ok. 110 zł. Sprawcy widocznie szukali gotówki, gdyż we wszystkich szufladach poprzewracali papiery. Prócz koszul zabrali jeszcze darowaną p. Gierszewskiemu jako dyrygentowi „Lutni“ batutę. Po dokładnym obejrzeniu jej pozostawili ją pod murem kościoła farnego w miejscu, gdzie znajduje się główny ołtarz. W miejscu tem kręcili się krytycznej nocy trzej ludzie, którzy z policją niejednokrotnie już zawierali bliższą znajomość. Niewątpliwie dosięgnie ich karząca ręka sprawiedliwości

Tej samej nocy włamano się do biura p. mec. Bu racyńskiego przy ulicy Młyńskiej i skradli ze szuflady kierownika tegoż biura p. Lemańczyka 10 złotych gotówką. Widocznie i tu sprawca szukał jedynie gotówki — Wykroczenia tego rodzaju powtarzają się coraz częściej.

Kto wygrał?

W 9-tym dniu ciągnięcia 5-tej klasy wygrane padły na numery następujące:

15000 zł nr 13644

10000 zł nr 179602

5000 zł nr 183006

Po 3000 zł nr 5677 18136 163891 194603

Po 2000 zł nr 39403 59717 75718 88908 89144 99359 103418 109770 119388 134635 147620 156452 199804

Po 1000 zł nr 16 670 17548 17753 20483 32828 34037 50789 52883 67790 68290 70249 70964 71275 75072 79522 82624 86640 90210 92915 95251 110889 120210 128012 130739 132278 148796 156844 163183 168765 178451 185866 191177 196121 201629

W dziesiątym dniu ciągnięcia 5-tej klasy 22-ej polskiej loterii państwowej główne wygrane padły na numery następujące:

100000 zł nr 20933

50000 zł nr 184762

25000 zł nr 102473

15000 zł nr 179371

Po 10000 zł nr 126719 199141

5000 zł nr 129900

Po 3000 zł nr 46400 68442 155303

Po 2000 zł nr 727 22445 23997 26560 34322 42657 59547 65702 71102 73689 80950 85833 94247 98153 103159 103730 117912 135990 161032 162326 166204 174093 178768 179645 189594 193321 195290

Po 1000 zł nr 10878 16150 20928 23880 26227 26989 35851 44240 58205 93517 99623 126396 134961 175702 178404 179096 191876 192620 193093 193642 208917

Z POMORZA

Świątokradztwo

Pogódki, powiat kościerski — W końcu zeszłego tygodnia zginęła w niewiadomy dotąd sposób skarbniczka z jałmużną postną z tutejszego kościoła. Złodziej jednak się zbyt nie obłowił, gdyż była na szczęście kilka dni temu wypróżniona. Policja tutejsza czyni energiczne śledztwo

Ukarani włamywacze

Starogard — Sąd Okręgowy w Starogardzie skazał znanego Klejstra z Pelplina i Kulasiewicza z Bielawek, każdego na półtora roku domu karnego. Dopuszczali się oni przez dłuższy czas w tutejszej okolicy kradzieży i włamań i zostali bezwzględnie po rozprawie osadzeni w więzieniu

Dotkliwa zguba

Gdynia — Posyłkowy jednej z tutejszych firm nazwiskiem Pawlak zgubił po drodze na pocztę 800 zł i został ze służby wydalony

Rozszarpany przez byka

Chabsk, pow. gnieźnieński. Robotnik Kryska rozszarpany został przez rozjuszonego byka. Kryska wśród strasznych męczarni po kilku godzinach zmarł.

Zwłoki w rzece

Bydgoszcz — W tych dniach wyłowiono z rzeki Brdy pod Bydgoszczą zwłoki mężczyzny. W zmarłym rozpoznano 20-letniego Władysława Rutkowskiego rodem z Brachnówka w pow. toruńskim

Nadesłane.

I ogrodnicy w Chojnicach będą bez pracy

Jak już częściej w „Dzienniku Pomorskim“ czytaliśmy zamiast kwiatów na imieniny albo zamiast wieńca na pogrzeb składa się pewne kwoty na rzecz bezrobotnych. Jest to niewątpliwie dobra rzecz. Nastąpiła pora wiosenna, zamiast zakupić u naszych ogrodników nasiona, rozsładki albo jaką cebulkę czy drzewko, to najmilej na targach u cudzych handlarzy się zakupuje, których tu z całej okolicy około 15 przyjeżdża, albo niektórzy obywatele każą sobie przysłać nasiona skąd indziej. Dopiero jeżeli czegoś zapomniano albo niestarczyło to dopiero przypominają sobie że my też tu mamy ogrodników i te drobności kupuje się u nich najczęściej na kredyt

Gdy się bezrobotnego zażąda do pracy — to nie przyjdzie, a zresztą liczba bezrobotnych jeszcze się wzmoże, jeżeli ogrodnicy nie będą mogli im dać zatrudnienia wobec braku zamówień

Odbiór Raszyna na „Defefon“ w Chojnicach

Z zadowoleniem powitaliśmy otwarcie nowej radiostacji raszyńskiej która już od pewnego czasu codziennie od godz. 19 rzuca program stacji warszawskiej na fale eteru

Zamiar Polskiego Radja został zrealizowany Raszyn objął swymi falami całą Polskę a nawet w znacznej mierze zagranicę. Za pomoc taniego aparatu do detektorowego można słuchać audycyji warszawskich w miejscowościach o setki kilometrów odległych od Raszyna

Zaoszczędzwszy sobie te kilkadziesiąt złotych (39 zł) zakupiłem w lutym br od Polskiego Radja w Warszawie aparat detektorowy „Defefon“ o którego wprost fantastycznych zaletach czytałem w prasie. Wyniki osiągnięte przez „Defefon“ są zdumiewające. Np. muzyka i śpiew w dniu 3 III między godz. 12 i 14 były o takiej sile i czystości, jakby były słuchane na kilka metrów odległości, a wiadomem jest, że światło dzienne utrudnia przenikliwość fali, gdy natomiast wieczorem a zwłaszcza w późniejszych godzinach wieczornych, siła odbioru się wzmacnia. Zauważyć tu jednak trzeba, że siła odbioru

niezależnie od pory dnia, nie jest zawsze jednokowo silna — Zachodzą nawet wypadki wątpliwości, czy nadaje Raszyn czy stara stacja warszawska, którą oczywiście przy ciszy pokojowej również słyszeć można. Pozatem przeszkodami, zresztą rzadkimi jest odbiór Raszyna doskonały Tyle co do odbioru stacji raszyńskiej

Jak na wstępie wspomniałem, nadaje Raszyn od godz. 19. Zapowiedziane jednakowoż zostało, że Raszyn obejmie stopniowo cały program stacji warszawskiej Zapewne zależy wszystkim detektorowiczom na tem, aby się to stało w jak najkrótszym czasie, tak ze względu na audycje treści religijnej jak i inne, które w porze dziennej są nadawane. Ponadto niema dla detektorowicza w porze dziennej żadnej audycyji, z której mógłby korzystać z wyjątkiem Koenigswusterhausena, której słuchanie już ze względu na kampanję propagandową i rewizjonistyczną którą ta stacja za pomocą radja uprawia, nie należy do przyjemności.

Należy się zatem spodziewać, że Raszyn odzwie się w jaknajkrótszym czasie na stałe również w porze dziennej i zastąpi wyprze narzucającego się nam sąsiada zachodniego

W następnym artykule opiszę zasięg i siłę odbioru innych stacyj na Defefon w Chojnicach
L. Cz.

W sprawie jazdy samochodowej

Nie dosyć, że w obecnej porze, kiedy następuje odwilż i przechodnie brną w wielu miejscach naszego miasta w kałużach w szczególności mieszkańcy ulic niżej położonych, to jeszcze w dodatku nasi pp. szoferzy robią sobie zabawę i mkną z straszną szybkością nie dozwoloną ulicami miasta śmiejąc się z przechodniów, którzy wdrapują się na ściany domów ulicznych i mimo to zostają zbryzgani błotem

Czyżby w naszych miasteczkach prowincjonalnych miały nieobowiązywać przepisy dotyczące jazdy samochodowej?

Incydent poniższy miał miejsce dnia 20 marca na ulicy Strzeleckiej o godz. 15,20 — Pewien szofer limuzynki nr — jadąc z szybkością dobrych 50 klm na godzinę, śmiał się najwyraźniej z przechodniów, którzy już kawał czasu przed „warjacką jazdą“ wymienionej limuzynki chronili się pod mury i mimo to zostali błotem zbryzgani. Ponieważ i mnie ta „przyjemność“ nie ominęła, przeto proszę Wielce Szanownego Pana Redaktora o łaskawe zwrócenie uwagi w „Dzienniku“ — pp. szoferom naszych wozów mechanicznych, na złe zwyczaje, jak również naszym władzom bezpieczeństwa aby swe oko bystrzej w tym kierunku zwróciły; bo przy tak szybkiej jeździe ulicami miasta to i o wypadek przychybania niętrudno.
S: S:

Od redakcji

Do Czytelników: Sprawa zbyt osobista. Jeśli chodzi o usunięcie niedomagań, to przecież nic łatwiejszego, jak donieść o tem władzy nadzorczej

Gleńda Płodów Rolnych w Poznaniu

Poznań, dnia 9. III. 1931 r.

Warunek: handel hurt. fr. st. załad. ładunki w wagonach dostawa zarsz. za 100 kg., w złotych.

Zyto	20,80 — 21,20
Pszenica	24,50 — 25,50
Jęczmień przemiatowy	21,00 — 22,00
Jęczmień brow.	23,00 — 24,00
Owies	18,75 — 19,75
Mąka z. 65% wł. work.	— 31,75
Mąka p. 65% wł. work.	38,00 — 41,00
Otręby żytnie	15,75 — 16,75
Otręby pszenne	16,00 — 17,00
Rzepak	38,00 — 40,00
Groch polny	00,00 — 00,00
Groch Victoria	24,00 — 28,00
Ziemiaki jadalne	0,00 — 0,00

RUCH W TOWARZYSTWACH

Koło Podoficerów Rezerwy Chojnice — Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w wtorek dnia 24 bm o godzinie 19,30 u kolegi Jajdzewskiego — Bardzo ważne sprawy przybycie wszystkich kolegów konieczne
Jedność — Zarząd

Związek Urzędników Kolejowych — W środę dnia 25 marca br o godzinie 19,30 w lokalu p. Jajdzewskiego odbędzie się zebranie miesięczne tutejszego Koła. O liczny udział członków proszą
Zarząd

Zebranie Tow. Pań św. Wincentego a Paulo odbędzie się już jutro, w wtorek, dnia 24 marca 1931 r o godz. 5-tej po poł. w klasztorze. Porządek obrad: Urządzenie święconki — O liczny udział uprasza
Zarząd

Członek Tow. Mężczyzn Katolików parafji chojnickiej śp. Piotr Lemańczyk emeryt kontroler poczty wy zmarł dnia 19 marca 1931. O pobożną modlitwę za duszę zmarłego proszą
Zarząd

Klub Mandolinistów przy KPW w Chojnicach Dział w poniedziałek o godz. 7-ej wieczorem odbędą się ćwiczenia mandolinistów w salce komisyjnej (gm. dworcowy). — Uprasza się o punktualne przybycie wszystkich członków.
Dyrygent

Koło Pań przy KPW w Chojnicach — Dziś w poniedziałek o godz. 18 odbędzie się lekcja gry na mandolinie w sali komisyjnej. Przybycie wszystkich pań konieczne.
Dyrygent

Dnia 21. marca br. o godz. 1-szej w nocy padł tragiczną śmiercią przy wypełnianiu służby mój najukochańszy mąż, nasz troskliwy ojciec

ś. p.

Arkadiusz Trzebiatowski

w 38 roku życia.

O czym donoszą w ciężkim smutku pograżeni **żona i dzieci.**

Chojnice, dnia 23. marca 1931 r.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek dnia 26 marca 1931 r.

NASIONA

pastewne i warzywne oraz wszystkie gatunki zbóż siewnych

polecamy po korzystnych cenach.

Pomorskie Stowarzyszenie Rolniczo - Handlowe Chojnice.

Ekspedycja samochodami i transport mebli

Polecam mój samochód ciężarowy do transportów każdego rodzaju.

B. Borkenhagen

Chojnice, u. Dworcowa 7.

Tel. 6.

Tel. 6.

Cegły, Dachówki, Cegły fugowe,

ma na składzie

W. Schmidt, Cegielnia Chojnice, Szosa Gdańska.

Wyciąć, wypełnić i oddać listowemu

Kwit mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski”	kwiecień 1931	2,80 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.:

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy,

dnia, _____ 1931 r.

Przetarg przymusowy

We wtorek dnia 24. III 31 r. o godz. 14-tej sprzedam w Sławęcinie przed sołectwem najwięcej dającym za gotówkę:

2 powózki kilka krów, 1 dywan, 1 bufet, 1 duże lustro stojące.

W. Kowalski komornik sądowy Chojnice. 3747

Motocykl i rower

na sprzedaż. Adres wskaże eksp. Dzień. Pom.

Tow. Hodow. Drobiu Chojnice

oddaje po cenach przystępnych **jaja wylęgowe ikoguty hodowl** z rasowych gniazd.

Kaczki: Pekingi, Rouen - Indyjskie
Indyki: Bronce-Virginskie
Kury: Plymoutoks, Barnefeldzkie, Kamazyjne, Orpington, Leghorn, Włoskie charzełki.

Składnica Raż. Bethke, handel cygar, Chojnice, ul. Gdańska.

Poszukuje się ekspedjentów i ekspedjentki

do mającej się otworzyć filii fabryki obuwia „Bata”. Oferty uprasza się nadesłać pod adr.: T. i A. Bata, Zlin (Czechosłowacja), Oddział 611.

Do plebanji miejskiej potrzebna jest zaraz, lub od 1. kwietnia

kucharka

kłóra umie dobrze gotować i może się wykazać dobrymi świadczeniami. Zgłosz. do eksp. Dz. Pom.

Młoda pani szuka

umebl. pokoju

możliwie z całym utrzymaniem. Zgłosz. z podaniem ceny należy kierować do eksp. Dzień. Pom.

Pokój umeblowany

z osobnym wejściem zaraz lub od 1. IV. do wynajęcia. **Plac Król. Jadwigi 3.** Falkowski.

Świeżo paloną kawę

funt po: 2,20, 3,20, 4,—, 5,—, 6,—, i 6,40 zł

kawę słodową, mieszankę Kathreiner kawy słodową

poleca

Albert Ludwig

Doniczki z kwiatami
Kwiaty cięte
Koszyki z kwiatami
Doniczki z zielenią (bez kwiatów)

tanio do nabycia

w ogrodnictwie

L. Howe

Człuchowska 3.

Piekarnia

dom, chlew i stodoła z ogrodem owocowym i 5 mórg dobrej ziemi we wiśce parafjalnej, (dwa kościoły), blisko kościoła, razem lub z osobną, zaraz do sprzedania. Cena podług ugody.

T. Adamczyk Borowy-Młyn.

Kupię 100—200 centr. brukwi

Zgłosz. z podaniem ceny za cent. do eksp. Dz. Pom.

Pokój umebl.

cd 1. IV. br. do wynajęcia **Dworcowa 60 II.**

Od 21 marca do 4. kwietnia 1931 r. urządzamy

tani tydzień książek

Ażby uprzystępnici każdemu zakup dobrej i taniej książki udzielamy na poszczególne książki **10 procent rabatu.**

Dlatego prosimy o łask. wykorzystanie tak rzadkiej i niebywale okazji i zaopatrzyć się w pożyteczną i zajmującą książkę.

Księgarnia Dzień. Pomorskiego

„Hubertol”

Do tuczenia świn i bydła

nie zawiera żadnych środków szkodliwych, przyczynia się we wielkiej mierze jako proszek odżywczy, do pobudzenia apetytu, **zapobiega chorobom,** powoduje lepsze trawienie, prosiakom wzmacnia kości.

Drogerja,

Braclia Hubert, właśc. Julian Hubert. Tel. 219 **CHOJNICE** Gdańska 18.

Udzielamy bezprocentowych pożyczek na budowę i na spłatę hipotek!

Potrzebny własny kapitał 10-15% od kwoty pożyczkowej, który oszczędzić można w małych ratach miesięczn., amortyzacja 6-8%

„HACEGE” Sp. z o.o. Gdańsk. (a.g. m. b. H) **Hansaplatz 2 b.** Prospekty na życzenie bezpłatnie

Skarbonka powinna znajdować się w każdym domu, gdyż jest ona ważnym i bardzo pomocnym czynnikiem dla rodziców przy wychowaniu swych dzieci. Darowanie dziecku dla jego skarbonki parę groszy sprawia mu radość i przyjemność, a zachęczone jeszcze przykładem oszczędności rodziców, pobudza je już w samej młodości do zmysłu oszczędnościowego. Skarbonki domowe wypożyczają bezpłatnie

Miejska Komunalna Kasa Oszczędności w Chojnicach.

Ogłaszajcie w Dzienniku Pomorskim!

POPATRZ JAK PIĘKNA jest ta wierzchnia koszula

mówiła do mnie żona moja, mijając pewnego pana.

Każdy pan może się spotkać z podobnym uznaniem, jeśli przyjdzie do mego bogato zaopatrzonego interesu i wybierze sobie odpowiednią koszulę.

KOSZULĘ WIERZCHNIE można nabyć już od zł. 8.50

Ludwig Rasch

Chojnice